C/2024/2807

23.4.2024

DOPORUČENÍ RADY (EU)

ze dne 12. dubna 2024,

týkající se hospodářské politiky eurozóny

(C/2024/2807)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 136 ve spojení s čl. 121 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik ([1]), a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy ([2]), a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Ekonomika eurozóny prokázala odolnost vůči velkým hospodářským šokům z posledních let, což bylo odrazem také silné, koordinované a včasné reakce politik, avšak v poslední době ztratila dynamiku. Po výrazném oživení v letech 2021 a 2022 se očekává, že růst v eurozóně v roce 2023 zpomalí na 0,6 %. Stále vysoké, i když umírněněji se vyvíjející spotřebitelské ceny většiny zboží a služeb mají na ekonomiku závažný dopad navzdory klesajícím cenám energií a vnější poptávka neposkytuje silnou podporu. Současně se v ekonomice projevuje dopad zpřísněné měnové politiky. Pozitivní je, že trh práce je i nadále silný, přičemž míra nezaměstnanosti je i přes rozdíly napříč členskými státy a jejich regiony rekordně nízká a míra účasti na trhu práce a míra zaměstnanosti jsou rekordně vysoké, i když se objevují známky zpomalení. V roce 2024 se očekává postupné oživení růstu – o 1,2 % – v důsledku pokračujícího růstu zaměstnanosti a růstu reálných mezd, zatímco inflace bude nadále klesat. Výhled je i nadále spojen s vysokou nejistotou a riziky, zejména v souvislosti s vývojem probíhající útočné války Ruska proti Ukrajině a situací na Blízkém východě po brutálních a nevybíravých teroristických útocích Hamásu na Izrael, což by mohlo vést k opětovným přerušením dodávek energií s výrazným dopadem na ceny energií, a v souvislosti s riziky souvisejícími se strukturálním zpomalením v Číně. Mimoto mohou ke zvýšení rizik spojených s výhledem přispět i opožděné účinky protiinflačních politik a jejich možné dopady na hospodářskou činnost. Výhled ovlivňují také strukturální změny spojené zejména se sílícím dopadem změny klimatu, o čemž svědčí extrémní povětrnostní podmínky a bezprecedentní lesní požáry a povodně.

(2) Celková inflace v eurozóně se po maximu, kterého dosáhla v říjnu 2022, zmírnila, což bylo způsobeno zejména klesajícími cenami energií, ale také postupným rozsáhlým zmírněním inflace u ostatních složek. V případě cen potravin a služeb však inflace zůstává zejména pro nejzranitelnější skupiny vysoká a inflační tlaky v řadě členských států jsou i nadále značné. Předpokládá se, že inflace v roce 2024 klesne na 3,2 %, čímž zůstane nad 2 % cílem Evropské centrální banky (ECB), a v roce 2025 klesne na 2,2 %. Procesu dezinflace napomáhá i zvyšování úrokových sazeb ECB, které je nejrychlejší a největší od vytvoření hospodářské a měnové unie. Výnosy státních dluhopisů v eurozóně vzrostly, ale rozpětí zůstala relativně stabilní. ECB opakovaně vyjádřila svůj závazek udržovat úrokové sazby na vysoké úrovni tak dlouho, jak to bude nezbytné ke snížení inflace na požadovaný cíl, a objasnila, že budoucí vývoj měnové politiky bude i nadále sledovat přístup založený na údajích.

([1]) Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj.
([2]) Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

(3) Šok v oblasti cen energií oslabil nákladovou konkurenceschopnost v eurozóně, zejména v případě členských států s energeticky náročnějšími průmyslovými odvětvími. Negativní dopad vyšších nákladů byl dosud mírněn pohybem směnných kurzů a dočasnými opatřeními přijatými vládami na podporu podniků a zranitelných domácností. Vysoké náklady na energie spolu s rozdíly v energetické náročnosti ekonomik členských států a v jejich zdrojích energie, jakož i rozdíly ve strukturách trhu a politických reakcích však přispěly k vysokým inflačním diferenciálům uvnitř eurozóny. Navzdory poklesu cen energií v roce 2023 se tyto inflační diferenciály dosud snížily pouze částečně. Cenové rozdíly, pokud by přetrvávaly, by spolu s rozptylem růstu mezd v posledních dvou letech mohly vést k trvalým rozdílům v konkurenceschopnosti mezi členskými státy eurozóny, a přispět tak k makroekonomickým nerovnováhám, které by mohly narušit řádné fungování eurozóny. Je proto důležité se zabývat veškerými makroekonomickými nerovnováhami. Ve střednědobém horizontu závisí schopnost eurozóny a členských států posílit produktivitu částečně na schopnosti udržet inovace a investice. V tomto ohledu by vyhlídky cen energií a nákladů na energie, které by mohly být trvale vyšší než u obchodních partnerů, přetrvávající rozdíl v růstu produktivity v porovnání se srovnatelnými zeměmi a rostoucí riziko geoekonomické roztříštěnosti vedly ke znevýhodnění hospodářství eurozóny.

(4) Současné makroekonomické prostředí, které se vyznačuje přetrvávající nejistotou, vysokou inflací a ohrožením konkurenceschopnosti eurozóny, vyžaduje ambiciózní politický program. V krátkodobém horizontu zůstává prioritou zajistit návrat inflace k 2 % cíli ECB. Přetrvávající rozdíly v míře inflace mezi členskými státy by se navíc mohly projevit rozdíly v konkurenceschopnosti. Fiskální politika by neměla zvyšovat inflační tlaky. Reálné příjmy se v roce 2022 snížily, proto by se mzdy měly vyvíjet tak, aby se zejména u osob s nižšími příjmy zmírnil pokles kupní síly. Orgány veřejné správy by zároveň měly pečlivě sledovat sekundární dopady na inflaci a konkurenceschopnost a tyto dopady by měly být při tvorbě mezd zohledňovány. Kromě toho má i nadále zásadní význam omezení rizik pro makrofinanční stabilitu a makroekonomického dopadu přísnějších finančních podmínek. Do budoucna musí eurozóna pokračovat v podpoře udržitelného růstu podporujícího začlenění, zachovat svou globální konkurenceschopnost a zároveň se vyhnout rozdílům mezi zeměmi eurozóny. V tomto ohledu jsou nadmíru důležité reformy a investice, mimo jiné na podporu ekologické a digitální transformace a odolnosti eurozóny. Včasné a účinné zapojení sociálních partnerů a silný sociální dialog jsou klíčové pro podporu tvorby politik a zajištění širšího přijetí těchto politik, které napomůže jejich provádění.

(5) Po rozsáhlé expanzi související s krizí v letech 2020 až 2022, jež pomohla vyřešit externí šoky a ochránit zranitelné domácnosti a životaschopné podniky, se očekává, že celková orientace fiskální politiky v eurozóně bude v letech 2023 a 2024 restriktivní, což je v souladu s potřebou snížit schodky veřejných financí a míru zadlužení a vyhnout se podněcování inflačních tlaků a zároveň zůstat flexibilní s ohledem na vysokou nejistotu. Mezi lety 2020 a 2022 podpořila ekonomiku expanzivní orientace fiskální politiky eurozóny ve výši přibližně 4 % hrubého domácího produktu (HDP), a to vzhledem ke koronavirové krizi a prudkému nárůstu cen energií, který následoval po ruské totální vojenské invazi na Ukrajinu. Očekává se, že v letech 2023 a 2024 bude celková orientace fiskální politiky bude restriktivní a v obou letech se sníží o 0,5 % HDP, a to především z důvodu téměř úplného ukončení opatření v oblasti energetiky souvisejících s krizí. Celková restriktivní orientace fiskální politiky očekávaná v letech 2023 a 2024 přispěje v průběhu času k obnovení fiskálních rezerv, a tím i k posílení udržitelnosti veřejných financí. Proto je klíčové zajistit dodržování limitů růstu čistých výdajů doporučených Radou Evropské Unie (dále jen „Rada“). Kromě potřeby zachovat obezřetnou fiskální strategii je třeba zachovat a případně co nejvíce zvýšit veřejné investice a dále podporovat soukromé investice s cílem podpořit konkurenceschopnost, inkluzivní a udržitelný dlouhodobý růst a spravedlivou ekologickou a digitální transformaci. Očekává se, že v letech 2023 a 2024 se veřejné investice ve většině členských států dále zvýší a podporu i nadále bude poskytovat Nástroj pro oživení a odolnost zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ([3]) a další finanční prostředky Unie. Veřejné finance rovněž čelí tlaku vyplývajícímu z vysokých nákladů spojených s oblastmi jako je stárnutí obyvatelstva, či obrana, jakož i s méně příznivým diferenciálem tempa růstu a úrokových sazeb. V rámci doporučení pro jednotlivé země bylo řadě členských států eurozóny doporučeno, aby přijaly opatření ke zlepšení udržitelnosti svých důchodových systémů a systémů zdravotní péče a přijaly daňové reformy. Efektivnost a kvalita veřejných výdajů by se zlepšila, pokud by se vládní přezkumy výdajů staly pravidelnou součástí víceletého nebo ročního rozpočtového procesu. Vládní přezkumy výdajů musí mít jasný rozsah, mandát a metodiku a jejich výsledky by měly být srozumitelně

([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

podány veřejnosti. Opatření, která se zabývají agresivním daňovým plánováním, daňovými úniky a vyhýbáním se daňovým povinnostem, mohou rovněž zvýšit efektivnost a spravedlnost daňových systémů a současně podpořit oživení a zvýšit příjmy.

(6) Očekává se, že celkový poměr dluhu k HDP eurozóny v období 2023–2024 klesne dohromady o 2,8 procentního bodu a do konce roku 2024 dosáhne 89,7 % HDP. Pokles je způsoben zejména růstem nominálního HDP, který převyšuje průměrnou úrokovou sazbu z nesplaceného dluhu. V několika členských státech však dluh zůstává vysoký a celkově vyšší úrokové sazby se budou postupně promítat do vyšších nákladů na dluhovou službu, což bude mít při jinak nezměněných podmínkách negativní dopad na dynamiku dluhu. V prosinci 2023 dosáhla Rada dohody o balíčku sestávajícího z nařízení Evropského parlamentu a Rady o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97, nařízení Rady, kterým se mění nařízení č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku a směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2011/85/EU o požadavcích na rozpočtové rámce členských států. Reforma rámce správy ekonomických záležitostí si klade za cíl podpořit realistické, trvalé a postupné fiskální korekce, které vycházejí ze střednědobých plánů pro jednotlivé země, a posílit udržitelný růst podněcováním příslušných reforem a investic. Reformovaný rámec správy ekonomických záležitostí zajistí větší jasnost a předvídatelnost pro budoucí fiskální politiku a zároveň podpoří udržitelnost dluhu a hospodářský růst.

(7) V roce 2023 byly čisté náklady na mimořádná podpůrná opatření přijatá ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu růstu cen energií nadále vysoké, i když mírně poklesly v souvislosti s klesajícími cenami energií, jež dosáhly svého vrcholu v roce 2022. Komise odhaduje, že čisté rozpočtové náklady na tato mimořádná podpůrná opatření činila 1,0 % HDP eurozóny v roce 2023, což je pokles oproti 1,3 % v roce 2022. I když se cílení zlepšilo, téměř polovina souvisejících rozpočtových nákladů směřovala v roce 2023 do cenových opatření, která nejsou specificky zaměřena na zranitelné domácnosti a podniky. Má se za to, že většina opatření bude v souladu s očekávanou stabilizací cen energií v průběhu roku 2024 postupně zrušena. Pokud se tyto odhady naplní, vzniknou v roce 2024 pro eurozónu jako celek zbytkové rozpočtové náklady ve výši přibližně 0,2 % HDP. Pokud by se však cena energie opět zvýšila na úroveň, která by vyžadovala nová nebo pokračující podpůrná opatření, tato podpůrná opatření by měla být zaměřena na ochranu zranitelných domácností a společností, měla by být fiskálně dostupná a měla by zachovat pobídky pro úspory energie. Obecněji a nad rámec opatření v oblasti energetiky souvisejících s krizí by k rozšíření fiskálního prostoru pro členské státy eurozóny mohlo přispět větší využívání ekologických daní v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“, a to spolu s postupným ukončováním dotací na fosilní paliva, která neřeší energetickou chudobu ani spravedlivou transformaci, a dalších dotací, které škodí životnímu prostředí.

(8) Udržení dostatečně vysoké úrovně vysoce kvalitních veřejných investic může pomoci mobilizovat soukromé investice, posílit potenciální růst a konkurenceschopnost, podpořit ekologickou a digitální transformaci i sociální a hospodářskou odolnost. V tomto ohledu je prioritou úplné provedení reforem a investic v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a fondů politiky soudržnosti. Provádění národních plánů pro oživení a odolnost probíhá dobře, ale pokrok se v jednotlivých členských státech liší, a aby se dohnala nahromaděná zpoždění, je třeba pracovat intenzivněji. Do poloviny listopadu obdržela Komise od 19 členských států eurozóny 34 žádostí o platbu a vyplatila celkovou částku 162,1 miliardy EUR ve formě grantů a půjček. Tato částka se skládá z 51,6 miliardy EUR vyplacených v rámci předběžného financování a ze 110,5 miliardy EUR vyplacených po dosažení milníků a cílů. Tempo vyplácení prostředků v roce 2023 bylo o něco nižší, než se očekávalo, částečně proto, že se členské státy zaměřují na revizi svých národních plánů pro oživení a odolnost v důsledku změn v přidělování grantů, nových žádostí o půjčku a zavedení kapitol REPowerEU. Od počátku koronavirové krize bylo v rámci politiky soudržnosti z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Fondu soudržnosti, Evropského sociálního fondu a z Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí členským státům eurozóny vyplaceno téměř 120 miliard EUR. V souvislosti s přezkumem politiky soudržnosti v polovině období budou mít členské státy příležitost přezkoumat programy politiky soudržnosti a přidělit finanční prostředky na řešení naléhavých potřeb a nově vznikajících problémů. Cyklus evropského semestru 2024 stanoví hlavní směry pro přezkum v polovině období a pomůže směrovat financování s ohledem na socioekonomické souvislosti a výzvy v členských státech a jejich regionech a zároveň nadále podporuje doplňkovost s Nástrojem pro oživení a odolnost a dalšími fondy Unie.

(9) Podpora soukromých investic, inovací a rozvoje dovedností je klíčem ke zvýšení produktivity a posílení konkurenceschopnosti eurozóny, zejména pokud jde o podporu ekologické a digitální transformace. K podpoře soukromých investic by přispělo odstranění překážek pro investice, a to i prostřednictvím reforem, které zefektivní a digitalizují plánování, povolování a další správní postupy. Přispět může i průmyslová politika a politiky orientované na stranu nabídky, a to podporou investic a ochranou konkurenceschopnosti a rovněž tím, že zamezí rizikům, která souvisejí s nadměrným spoléháním se na omezený počet třetích zemí, pokud jde o klíčové technologie, suroviny a průmyslové vstupy. V rámci Průmyslového plánu Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi předložila Komise několik iniciativ na posílení strategických odvětví, včetně návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje rámec opatření pro posílení evropského ekosystému výroby produktů technologií pro nulové čisté emise (akt o průmyslu pro nulové čisté emise), aktu o kritických surovinách a návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanový rámec pro zajištění bezpečných a udržitelných dodávek kritických surovin a mění nařízení (EU) č. 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 a (EU) 2019/1020 a návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) a mění směrnice 2003/87/ES, nařízení (EU) 2021/1058, nařízení (EU) 2021/1056, nařízení (EU) 2021/1057, nařízení (EU) č. 1303/2013, nařízení (EU) č. 223/2014, nařízení (EU) 2021/1060, nařízení (EU) 2021/523, nařízení (EU) 2021/695, nařízení (EU) 2021/697 a nařízení (EU) 2021/241 (dále jen „návrh týkající se platformy STEP“). Inovační fond a modernizační fond rovněž poskytují finanční podporu na nezbytnou transformaci soukromého sektoru. Přijetím dočasného krizového rámce pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresi Ruska vůči Ukrajině navíc Evropská komise umožnila členským státům využít flexibilitu stanovenou v pravidlech státní podpory na podporu opatření v odvětvích, která jsou klíčová pro transformaci na klimaticky neutrální hospodářství. Členské státy eurozóny sice přijaly opatření na podporu odvětví, která jsou nejvíce vystavena energetické krizi, a na podporu ekologické transformace, obecně se o těchto opatřeních však rozhoduje na úrovni jednotlivých zemí, což s sebou nese riziko narušení rovných podmínek na vnitřním trhu. Návrh týkající se platformy STEP má za cíl řešit zvýšenou potřebu veřejných investic v Unii do těchto kritických technologií, mobilizovat v mnohem větší míře soukromé investice a může pomoci ochránit soudržnost a vnitřní trh. Silné kapitálové trhy jsou zásadní pro inkluzivní, konkurenceschopnou a odolnou ekonomiku eurozóny. Hlubší unie kapitálových trhů by pomohla mobilizovat potřebné soukromé financování pro ekologickou a digitální transformaci, zmenšit roztříštěnost a zlepšit přístup k financování. V únoru 2023 vyzvala Evropská rada Radu a Evropský parlament, aby urychlily provádění akčního plánu unie kapitálových trhů tím, že zajistí pokrok v práci na legislativních návrzích v této oblasti a tuto práci dokončí. V květnu 2023 si Euroskupina stanovila za cíl, že do března 2024 dosáhne dohody o oblastech, které by Komise měla zvážit k dalšímu prohloubení unie kapitálových trhů. V rámci práce na hospodářské a měnové unii předložila Komise v roce 2023 balíček návrhů vztahujících se k právnímu rámci pro digitální euro, který tvoří návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o postavení eurobankovek a euromincí jako zákonného platidla, návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o poskytování služeb v digitálních eurech poskytovateli platebních služeb zřízenými podle práva členských států, jejichž měnou není euro, a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1230 a návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavedení digitálního eura. Digitální euro, které by doplnilo hotovostní euro, by podpořilo digitalizaci ekonomiky a inovace v oblasti maloobchodních plateb a zároveň snížilo roztříštěnost plateb v celé Unii. Pokud by bylo digitální euro vydáno, přineslo by novou možnost používat v evropských platebních službách bezrizikové peníze centrální banky. Rovněž by usnadnilo přeshraniční platby a přispělo by k posílení mezinárodní úlohy eura, jakož i otevřené strategické autonomie Unie.

(10) Navzdory zpomalujícímu růstu zůstává trh práce odolný. Zaměstnanost v roce 2023 nadále rostla, stejně jako se zvyšoval i počet pracovních hodin, a to i přes nedostatek pracovních sil a kvalifikovaných pracovníků a zvýšené tendenci k hromadění pracovních sil ze strany podniků. Ačkoli jednotlivé členské státy vykazují celkově dobré výsledky, některé skupiny jsou na trhu práce i nadále nedostatečně zastoupeny, mimo jiné ženy, mládež a osoby s nízkou kvalifikací se zdravotním postižením. Aktivní politiky na trhu práce, spolu s poskytováním kvalitního a cenově dostupného předškolního vzdělávání a péče, jakož i dlouhodobé péče, hrají klíčovou úlohu při zvyšování účasti a podpoře poskytování a získávání dovedností, mimo jiné i pro ekologickou a digitální transformaci, což má v dlouhodobém horizontu pozitivní dopad na růst potenciálního produktu a konkurenceschopnost. Nedostatek pracovních sil a kvalifikovaných pracovníků může napomoci řešit podpora lepších pracovních podmínek a doplnění využívání talentů v rámci Unie, řízení legální migrace ze třetích zemí a zajištění dodržování a prosazování pracovních a sociálních práv. Členské státy eurozóny vydaly v roce 2022 státním příslušníkům třetích zemí 664 000 prvních pracovních povolení za účelem zaměstnání, což je počet, který se za posledních deset let téměř ztrojnásobil.

(11) Nominální mzdy se v důsledku vysoké inflace a napjatých trhů práce zvýšily v roce 2022 (+ 4,8 %) i během prvních měsíců roku 2023. I když to částečně zmírnilo pokles kupní síly, růst nominálních mezd neudržel krok s inflací (- 3,7 % u reálných mezd v roce 2022). Růst nominálních mezd bude v letech 2023 a 2024 pravděpodobně silný, zatímco reálné mzdy se budou zvyšovat pouze mírně, což posílí domácí poptávku. Zároveň může očekávaný růst mezd ovlivnit ceny zboží se silnou složkou domácí pracovní síly, jako jsou služby, i když dopad na ceny by mohl být zmírněn, pokud se sníží dřívější růst jednotkových zisků. Vyšší mzdy, pokud nejsou v souladu s vyšší produktivitou, by rovněž mohly ovlivnit konkurenceschopnost a trvalé rozdíly v eurozóně mohou kromě jiných faktorů vést k makroekonomickým nerovnováhám. Proto by v souladu s vnitrostátními postupy a s ohledem na úlohu sociálních partnerů měly dohody o mzdách vedle odvětvové a vnitrostátní dynamiky náležitě odrážet vývoj v eurozóně.

(12) Nárůst životních nákladů, zejména v souvislosti s energetickou krizí a souvisejícím zhoršením směnných relací, měl negativní dopad na reálný příjem a rovněž významné sociální důsledky. V roce 2022 vzrostly ceny bydlení, vody, elektřiny, plynu a dalších paliv o 17,5 %, ceny potravin a nealkoholických nápojů o 10,5 % a ceny dopravy o 11,2 %. Obzvláště velké změny v souvislosti s životními náklady výrazně postihly domácnosti s nízkými příjmy. Navzdory vývoji nominálních mezd a podpůrným mechanismům zaznamenala více než polovina členských států eurozóny nárůst materiální a sociální deprivace a i energetické chudoby. V několika členských státech zvýšení životních nákladů neúměrně postihlo starší osoby a osoby žijící ve venkovských oblastech.

(13) Navzdory různým případům zvýšených turbulencí na trhu se bankovní sektor eurozóny ukázal jako odolný. Jak potvrdily zátěžové testy v celé Unii v roce 2023, které provedl Evropský orgán pro bankovnictví, zřízený nařízením (EU) č. 1093/1020 Evropského Parlamentu a Rady ([4]), je bankovní sektor eurozóny nyní dobře kapitalizovaný a ziskový. Kromě zpřísnění měnových a úvěrových standardů se úvěrové toky do soukromého sektoru výrazně zpomalují. Do budoucna vzniká riziko zhoršení kvality aktiv, pokud se makroekonomický výhled prudce zhorší a úrokové sazby zůstanou po delší dobu vysoké. Současně se může sektor nebankovních finančních institucí potýkat se zranitelností. V kontextu přísnějších podmínek financování bude pro zachování schopnosti finančního sektoru financovat ekonomiku důležité včasné sledování rizik, aktivní spolupráce s dlužníky a aktivní řízení úvěrů se selháním. Mohou se objevit i další rizika pro finanční trhy. Zejména vyšší rizikové přirážky mohou při zpřísnění podmínek likvidity vést k silnější a potenciálně nekontrolované korekci cen aktiv. Je rovněž třeba pečlivě sledovat probíhající přizpůsobování trhů s obytnými a obchodními nemovitostmi. Rostoucí úrokové sazby a zhoršující se schopnost obsluhovat dluh mohou vést k podstatným korekcím cen nemovitostí a mohly by podnítit finanční nestabilitu.

(14) V prohlášení eurosummitu z března 2023, vedoucí představitelé eurozóny opětovně potvrdili závazek dokončit bankovní unii v souladu s prohlášením Euroskupiny ze dne 16. června 2022. V této souvislosti předložila Komise v dubnu 2023 návrh reformy rámce pro krizové řízení bank a pojištění vkladů. Cílem návrhu je vytvořit vhodný rámec pro banky v krizové situaci bez ohledu na jejich velikost a model podnikání, včetně menších subjektů, a tím zachovat finanční stabilitu, minimalizovat využívání veřejných prostředků a posílit důvěru vkladatelů. Euroskupina se zavázala, že následně přezkoumá stav bankovní unie a konsensuálním způsobem určí možná další opatření týkající se ostatních dosud nedořešených prvků s cílem posílit a dokončit bankovní unii. Odolnost eurozóny by dále posílila ratifikace revidované Smlouvy o zřízení Evropského mechanismu stability, která umožní zavedení společného jištění pro Jednotný fond pro řešení krizí bank zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ([5]),

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovnictví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES (Úř. věst. L 331, 15.12.2010, s. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1093/oj).

([5]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010 (Úř. věst. L 225, 30.7.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/806/oj).

DOPORUČUJE členským státům eurozóny, aby v období 2024–2025 samostatně, mimo jiné provedením národních plánů pro oživení a odolnost, i společně v rámci Euroskupiny učinily toto:

1. Přijmout koordinované a obezřetné fiskální politiky s cílem udržet zadlužení na obezřetné úrovni nebo uvést míry zadlužení na věrohodně sestupnou dráhu. Při zachování flexibilních politik vzhledem k převládající nejistotě, dosáhnout v eurozóně celkově restriktivní orientace fiskální politiky v souladu s doporučeními Rady pro jednotlivé země, a posílit tak udržitelnost veřejných financí a zabránit zvyšování inflačních tlaků. V roce 2024 co nejrychleji ukončit mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky a využít související úspory ke snížení schodků. Vypracovat fiskální strategie k dosažení obezřetné střednědobé fiskální pozice a v případě potřeby k posílení udržitelnosti dluhu, a to prostřednictvím rozhodné, diferencované, postupné a realistické konsolidace v kombinaci s vysoce kvalitními veřejnými investicemi a reformami, zejména s cílem zajistit vyšší udržitelný růst a posílit odolnost eurozóny vůči budoucím výzvám. V případě potřeby zahrnout do těchto strategií opatření k dalšímu zvýšení efektivnosti a kvality veřejných výdajů a ke zlepšení udržitelnosti a přiměřenosti důchodových systémů a systémů zdravotní a dlouhodobé péče.

2. Udržet vysokou úroveň veřejných investic s cílem podpořit ekologickou a digitální transformaci, posílit produktivitu a konkurenceschopnost a zvýšit hospodářskou a sociální odolnost. Zajistit nepřetržité, rychlé a účinné provádění národních plánů pro oživení a odolnost, včetně kapitol REPowerEU. Plně využít programy politiky soudržnosti a zajistit, aby přezkum programů politiky soudržnosti v polovině období zohledňoval mimo jiné nové výzvy a doporučení zjištěné v rámci evropského semestru a pokrok při provádění evropského pilíře sociálních práv, aniž by se snížily jejich celkové ambice.

3. V souladu s vnitrostátními postupy a při respektování úlohy sociálních partnerů podporovat vývoj mezd, který zmírňuje pokles kupní síly, zejména u osob s nízkými příjmy, s náležitým ohledem na rizika týkající se dynamiky inflace a konkurenceschopnosti a tak, aby v rámci eurozóny nevznikaly trvalé rozdíly. Podporovat prohlubování dovedností a změny kvalifikace, mimo jiné i pro ekologickou a digitální transformaci. Provádět aktivní politiky na trhu práce s cílem řešit nedostatek pracovních sil a kvalifikovaných pracovníků a zvýšit produktivitu a růst. Podporovat lepší pracovní podmínky umožňující přilákat a udržet pracovníky, a řešit tak nedostatek pracovních sil. Přijmout opatření k usnadnění řízené legální migrace pracovníků ze třetích zemí v profesích, které se potýkají s nedostatkem pracovních sil, a to při plné doplňkovosti s využíváním talentů z Unie. Zajistit a posílit přiměřené a udržitelné systémy sociální ochrany a začleňování. Zajistit účinné zapojení sociálních partnerů do tvorby politik a posílit sociální dialog.

4. Odstranit investiční překážky s cílem snížit převládající mezeru v investicích do ekologické a digitální transformace. Zlepšit přístup k financování, zejména pro inovativní společnosti a malé a střední podniky, prostřednictvím dalšího pokroku při prohlubování a posilování unie kapitálových trhů. Zajistit, aby veřejná podpora příslušných strategických odvětví byla cílená, nenarušovala rovné podmínky na vnitřním trhu a posilovala konkurenceschopnost eurozóny a otevřenou strategickou autonomii Unie. Pokračovat v posilování mezinárodní úlohy eura a dosáhnout dalšího pokroku v práci na digitálním euru.

5. Udržet makrofinanční stabilitu, zachovat úvěrové kanály v ekonomice a zamezit riziku roztříštěnosti finančních trhů. Sledovat rizika spojená s přísnějšími finančními podmínkami, zejména pokud jde o kvalitu aktiv a možné korekce cen aktiv, a to i na trzích s nemovitostmi. Sledovat vývoj v bankovním sektoru a v oblasti nebankovního finančního zprostředkování, aby se zabránilo růstu systémového rizika a negativním vedlejším účinkům pro hospodářství. Dokončit bankovní unii prostřednictvím další práce na všech nedořešených prvcích.

6. Další kroky při prohlubování hospodářské a měnové unie (HMU) by měly zohlednit zkušenosti získané při přípravě a provádění komplexní reakce Unie v oblasti hospodářské politiky na krizi COVID-19. Pokrok při prohlubování HMU by měl být uskutečňován plně v souladu s vnitřním trhem Unie a otevřeným a transparentním způsobem vůči členským státům mimo eurozónu.

V Lucemburku dne 12. dubna 2024.

Za Radu

předseda/předsedkyně

V. VAN PETEGHEM